

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/153/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112229330
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1112229330.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu: JUDr. Darina Kuchtová a Mgr. Barbora Barteková v právnej veci žalobcu: H.. D. E., nar.: XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, XXX XX X., zastúpený: Tomášek & partner, s.r.o., Rožňavská 2, 821 01 Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 16C/163/2012-245 zo dňa 07.12.2015, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava I č.k. 16C/163/2012-245 zo dňa 7.12.2015 potvrdzuje.
Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom č.k. 16C/163/2012-245 zo dňa 7.12.2015 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.
2. Na základe späťvzatia návrhu žalobcom voči žalovanému v 1. rade Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR súd prvej inštancie uznesením č.k. 16C 163/2012-188 zo dňa 31. marca 2014 konanie § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku proti žalovanému Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR zastavil. Uznesenie súdu prvej inštancie č.k. 16C 163/2012-188 zo dňa 31. marca 2014, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Co/321/2014-204 zo dňa 30. apríla 2015 nadobudlo právoplatnosť dňa 12.06.2015.
3. V prejednáwanej veci náhrady škody ako orgán konajúci v mene štátu prichádzal do úvahy tak Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ako aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je orgánom konajúcim v mene štátu, je rozhodujúce, ktorý vo veci začal konať ako prvý (§ 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z.) nakoľko žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola podaná na oboch orgánoch. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku (§ 15 zákona č. 514/2003 Z.z.) podal žalobca na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky ako na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky dňa 09.03.2012, pričom vo veci začala konať ako prvá Generálna prokuratúra SR, keď žalobcovi oznámila listom zo dňa 18.04.2012, že jeho nárok na predbežné prerokovanie náhrady škody zamietla. Ministerstvo vnútra SR na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nereagovalo.
4. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že v prípade oboch trestných stíhaní išlo o trestné stíhanie vo veci, žalobcovi ani v jednom prípade nebolo vznesené obvinenie a teda trestné stíhanie voči žalobcovi nebolo uskutočnené. Jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda. Judikatúra dospela k záveru, že rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby, pričom podstata

nároku na náhradu škody sa v tom prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobcom namietané rozhodnutie - príkaz na prehliadku iných priestorov nebolo zmenené a ani zrušené pre jeho nezákonnosť a súd v občianskom súdnom konaní nie je oprávnený skúmať zákonnosť rozhodnutia vydaného v trestnom konaní. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že výkonom prehliadky mohlo byť a aj bolo zasiahnuté do práv a právom chránených záujmov tretích osôb - klientov advokátskej kancelárie žalobcu súd prvej inštancie uviedol, že i v prípade preukázania tohto tvrdenia však nárok žalobcu na náhradu škody nie je dôvodný, nakoľko ako sám žalobca uviedol došlo by k porušeniu práva (v prípade preukázania nesprávneho úradného postupu) inej osoby ako osoby žalobcu a podľa § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

5. Žalobca ďalej nárok na náhradu škody odvodzoval z nezákonného rozhodnutia - Príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov. Žalobca uvádzal, že uvedený príkaz je nezákonným rozhodnutím a bol zrušený Nálezom Ústavného súdu SR. Ústavný súd konštatoval, že postup polície spočívajúci v zaistení samotného počítačového vybavenia bol vykonaný mimo rámca zákona. Žalobcom namietaná nezákonnosť príkazu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na uchovanie a vydanie počítačových údajov č. k. VII/1 Gv 191/08-30 z 9. marca 2009 bola preukázaná ako aj nesprávny úradný postup v súvislosti s odňatím počítača žalobcu pri prehliadke iných priestorov dňa 10.03.2009.

Žalobca odôvodňoval nárok na náhradu škody i nezákonnosťou zadržania a zbavenia osobnej slobody a uviedol, že jeho osobná sloboda bola obmedzená na dobu dlhšiu ako prípustných 48 hodín (od 10.03.2009 o 09.00 hod. do 12.03.2009 do 11.00 hod.) i napriek tomu, že vyšetrovateľ v priebehu zadržavania žalobcu v cele predbežného zadržania si musel byť vedomý, že žalobca musí byť prepustený na slobodu, nakoľko mu nie je pre taký skutok vznesené obvinenie.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky ako orgán oprávnený po preskúmaní zákonnosti zadržania žalobcu skonštatoval, že zadržanie žalobcu bolo zákonné, orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade so zákonom a teda ich postup nie je možné považovať v tejto súvislosti za nesprávny úradný postup prípadne nezákonné rozhodnutie. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že žalobca nezákonnosť zadržania a nesprávny úradný postup pri realizovaní zadržania nepreukázal.

7. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca v konaní ako prvú podmienku pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody preukázal vo vzťahu nezákonnosti príkazu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na uchovanie a vydanie počítačových údajov č. k. VII/1 Gv 191/08-30 z 9. marca 2009 a vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu príslušníkov PZ v súvislosti s odňatím počítača žalobcu pri prehliadke iných priestorov dňa 10.03.2009. Druhou podmienkou pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody voči štátu je preukázanie vzniku škody a jej výšky. Základným predpokladom uplatnenia majetkovej satisfakcie je existencia škody resp. nemajetkovej ujmy a skutočnosť, že došlo k neoprávnenému zásahu a majetková či nemajetková ujma už vznikla. Súd prvej inštancie v súvislosti so žalobcom uplatneným nárokom na náhradu materiálnej škody vo výške 36.686,- eur a to titulom ušlého zisku uviedol, že žalobca i napriek skutočnosti, že predložil znalecký posudok č. 1/2012 vypracovaný znalcom z odboru Ekonomia a manažment, odvetvie financie, Ing. Jozefom Greňom, PhD., nárok na náhradu ušlého zisku nepreukázal. Žalobca konkrétne neuviedol, za aké obdobie sa náhrady ušlého zisku domáha a z čoho (akých skutočností) ním vyčíslený ušlý zisk pozostáva. Súd prvej inštancie prisvedčil v tomto smere argumentácii žalovaného, že výška ušlého zisku stanovená v žalobcom predloženom znaleckom posudku je určená len hypoteticky a zohľadňuje skutočnosti, ktoré mohli ale i nemuseli v rozhodnom období nastať. Je nesporné, že u žalobcu existujú reálne a nie len hypotetické výsledky za rozhodné obdobie a teda bolo možné pri vyčíslení ušlého zisku z nich i vychádzať. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca za daného skutkového stavu neunesol dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním vzniku ním uplatnenej majetkovej škody a jej výšky, keď v priebehu konania nepreukázal vznik škody, ktorej náhrady sa domáhal. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300.000,- eur v dôsledku následkov nezákonného trestného stíhania súd prvej inštancie zamietol z dôvodu, že v konaní bolo preukázané, že žalobca nebol trestne stíhaný nakoľko žalobcovi obvinenie nebolo nikdy vznesené. Trestné stíhanie sa viedlo len vo veci a teda žalobca nie je oprávnenou osobou, ktorá si môže v dôsledku rozhodnutia o následnom zastavení trestného stíhania vo veci uplatňovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Trestné stíhanie vo veci sa žalobcu netýkalo, žalobca z páchania trestnej činnosti nikdy nebol obvinený a osoba žalobcu sa s vedeným trestným stíhaním ani nespájala a teda ani nemohlo dôjsť k žalobcom tvrdenému spochybneniu jeho bezúhonnosti či dobrého mena advokáta. Žalobcom uvádzaná príčinná súvislosť medzi vytýkaným nesprávnym úradným postupom a uplatnenou náhradou škody a nemajetkovej ujmy

však neobstojí, nakoľko medzi preukázaným nesprávnym úradným postupom (nelegálne zaistenie počítača) a nezákonným rozhodnutím (príkaz prokurátora) a žalobcom uplatnenou náhradou škody titulom ušlého zisku a náhrady nemajetkovej ujmy, nie je priama príčinná súvislosť. Súd prvej inštancie na základe právnych záverov po vyhodnotení vykonaného dokazovania ustálil, že žalobca nepreukázal všetky zákonom predpokladané podmienky pre úspešné uplatnenie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., keď v konaní nepreukázal vznik majetkovej a nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi vytýkaným nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím a vznikom majetkovej a nemajetkovej ujmy a preto návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol.

8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa úspešnosti v konaní, ale úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko žalovaný si náhradu trov konania výslovne neuplatnil.

9. V zákonnej lehote doručil súdu prvej inštancie odvolanie žalobca, ktorý uviedol, že Uznesenie o začatí trestného stíhania za prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2. písm. b) Trestného zákona a za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona je nezákonné z dôvodu, že skutky, pre ktoré bolo vedené trestné stíhanie vo veci, nie sú nezameniteľné, ale sú popísané až neuveriteľne všeobecne a preto je uznesenie v rozpore s ustanoveniami, na ktoré sa samo odvoláva (najmä ust. § 199 ods. 3 Tr.por.). Nikdy nebolo žiadnej osobe za skutky tam uvedené vznesené obvinenie a trestné stíhanie samotné bolo zastavené, na základe čoho možno skonštatovať, že v prípade podozrenia mala byť celá kauza ukončená ešte v štádiu policajnej operatívy. Žalobca konštatoval, že predmetné uznesenie nemohlo byť z jeho podnetu zrušené, nakoľko ako také uznesenie nikdy nebolo žalobcovi doručené a nebol voči nemu prípustný opravný prostriedok. OČTK žalobcu nikdy nekonfrontovali s akýmkoľvek skutočným konaním, ktoré by mohlo zakladať trestnoprávnu zodpovednosť žalobcu. Uznesenie o začatí trestného stíhania začaté za obzvlášť závažný zločin skrátene dane a poisťného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v štádiu prípravy a za zločin podvodného úpadku podľa § 227 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona v štádiu prípravy, je z dôvodu, že skutky, pre ktoré bolo vedené trestné stíhanie vo veci nie sú nezameniteľné a sú popísané všeobecne, a preto je uznesenie v rozpore s ustanoveniami, na ktoré sa samo odvoláva. Ani tu nikdy nebolo žiadnej osobe za skutky tam uvedené vznesené obvinenie a trestné stíhanie samotné bolo zastavené. Žalobca, ktorý údajne mal byť podozrivý zo skutkov uvedených pod bodom 1, sa nikdy žiadneho skutku uvedeného v predmetnom uznesení nedopustil. Je taktiež potrebné konštatovať, že skutková veta popísaného „skutku“ v bode 2 je sama o sebe úplne nezrozumiteľná. Aj príkaz na prehliadku iných priestorov je podľa žalobcu nezákonný, nakoľko bol vydaný v „trestnom stíhaní“, ktoré vo veci nemalo byť nikdy začaté, podporuje sa tak sledovanie iného ako zákonom predpokladaného cieľa trestného konania. Pri neschopnosti nezameniteľne opísať skutky, ktoré mali byť trestným činom, pre ktoré boli trestné stíhanie vedené, sa javí použitie tohto prostriedku ako zjavný exces a porušenie zásady proporcionality danej podľa ust. § 2 ods. 2 Tr.por., najmä keď výkonom prehliadky mohlo byť (a aj bolo) podstatným spôsobom zasiahnuté do práv a právom chránených záujmov tretích osôb - klientov advokátskej kancelárie žalobcu. Pri vydávaní príkazu vôbec nebolo prihliadnuté na ochranu informácií získaných advokátom pri výkone advokácie a tak došlo k porušeniu ust. § 129 a § 89 Tr.por. Príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov je nezákonný a z uvedeného dôvodu aj bol zrušený Nálezom Ústavného súdu SR. Príkaz navyše neobsahuje podstatné, zákonom predpísané náležitosti, a súčasne bez existencie zákonného zmocňovacieho ustanovenia prokurátor poveril vykonaním príkazu inú osobu (policajta), ktorú však nebol oprávnený poveriť. Pri vydávaní príkazu vôbec nebolo prihliadnuté na ochranu informácií získaných advokátom pri výkone advokácie. Úradný postup - úkony orgánov činných v trestnom konaní pri prehliadke iných priestorov a vykonávaní Príkazu na uchovanie a vydanie počítačových údajov bol podľa žalobcu nesprávny. Policajti pri vykonávaní zásahu odňali počítačové vybavenie, hoci k tomu neboli oprávnení podľa nezákonného Príkazu na uchovávanie a vydanie počítačových údajov boli oprávnení si vyhotoviť kópiu a nie vziať samotný hardware. Žalobca konštatuje, že v záujme ochrany údajov klientov odmietol počítačové vybavenie vydať a toto mu bolo policajtmi odňaté. Zadržanie a zbavenie osobnej slobody žalobcu je nezákonné jednak z dôvodu, že sú nezákonné samotné Uznesenia o začatí trestného stíhania a samotné stíhanie boli vedené účelovo sledujúc iný ako zákonom predpokladaný cieľ. Žalobcovi bola osobná sloboda obmedzená na dobu dlhšiu ako prípustných 48 hodín. Vytvorenie kópie údajov obsiahnutých na pevnom disku počítača odňatom pri prehliadke dňa 10.03.2009 a ďalšie nakladanie s predmetnými údajmi je nesprávny. Podľa názoru žalobcu je nesprávny záver súdu prvej inštancie, že k ujme na právach žalobcu mohlo dôjsť iba v prípade vznesenia obvinenia a keď nebolo vznesené obvinenie, nedošlo ani k vzniku ujmy. Už samotné začatie trestného stíhania vo veci je spôsobilé negatívne sa prejaviť v osobnej sfére dotknutej osoby a to jednak tým, že sa o začatí trestného stíhania, ktoré z podstaty veci smeruje k vzneseniu obvinenia

a v konečnom dôsledku k uloženiu trestu, dotknutá osoba dozvie, a ak v súvislosti s úkonmi trestného konania dôjde k výkonu ďalších právomocí orgánov činných v trestnom konaní. Žalobca sa o začatí trestného stíhania smerujúceho v konečnom dôsledku aj k obvineniu jeho osoby dozvedel práve v súvislosti s vykonaním úkonov. Nebyť trestného stíhania, žalobca by nebol nútený strpieť, resp. podrobiť sa jednotlivým trestno-právnym úkonom, a to predovšetkým zadržaniu a obmedzeniu osobnej slobody, prehliadke iných priestorov, ako aj odpočúvaniu telekomunikačnej prevádzky či priestorovému odposluchu a odňatiu počítačových údajov. V prípade zastavenia trestného stíhania, či oslobodenia spod obžaloby má obvinený/obžalovaný nárok na náhradu škody, vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá mu v takomto trestnom konaní vznikli v dôsledku zásahu do jeho práv. Ak sa spoločnosť rozhodla zasiahnuť do práv človeka úkonmi trestného konania a nakoniec sa ukázalo, že tento zásah nebol správny, pretože chýbal jeho materiálny základ - protiprávne konanie s intenzitou spáchanie zakladajúcou trestnoprávnou zodpovednosť, mala by spoločnosť vykonať všetko preto, aby bol zásah do práv dotknutej osoby reparovaný a pokiaľ to nie je možné, odškodnený v peniazoch. Žalobca je názoru, že ak sa odškodňuje zásah do práv jednotlivca vykonaný v situácii odôvodneného a silného podozrenia, ktoré viedlo k vzneseniu obvinenia či až podaniu obžaloby, musí sa odškodňovať aj zásah do práv (osobnej slobody, súkromia), ku ktorému došlo pri tak malej intenzite podozrenia, že nakoniec nedošlo ani len k vzneseniu obvinenia. Zadržanie žalobcu v režime podľa ust. § 85 ods. 1 Trestného poriadku bolo nedôvodné a nesmerujúce k dosiahnutiu účelu trestného konania, pretože žalobca vyšetrovateľom vypočutý byť nemohol, keďže ako advokát bol viazaný povinnosťou mlčanlivosti, ktorá v zmysle ust. § 129 ods. 2 Trestného poriadku znemožňovala výsluch. Ústavný súd SR v náleze II. ÚS 53/2010 zo dňa 9. decembra 2010 skonštatoval nezákonnosť odňatia počítačového vybavenia a zrušil príslušný príkaz prokurátora. S prihliadnutím na judikatúru EŠLP žalobca konštatuje, že výkon právomoci smerujúci k získaniu údajov, ktoré vecne nesúvisia s konkrétnou trestnou vecou, nemožno považovať za výkon právomoci v súlade so zákonom. Odňaté veci navyše obsahovali údaje, u ktorých nie je možné nijakým spôsobom preukázať obsahovú, materiálnu súvislosť s trestným konaním v danej veci. Príkaz na uchovanie a vydanie počítačových údajov umožňoval výlučne vyhotoviť kópie údajov, v rozpore so zákonom neobsahoval lehotu a oba príkazy nerozlišovali, či sa na dokumenty alebo údaje vzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta. Pri prehliadke priestorov jeho advokátskej kancelárie a súvisiacom odňatí jeho počítačového vybavenia došlo k hrubému porušeniu jeho práva na súkromie a išlo o postup porušujúci zásadu primeranosti a zdržanlivosti, nerešpektujúci privilégia advokátskeho stavu slúžiace na ochranu klientov advokáta a predstavujúce záruku nezávislosti výkonu advokátskeho povolania, ktorý bol v príkrom rozpore s príkazom prokurátora. Žalobca v dôsledku obmedzenia osobnej slobody utrpel ujmu na práve na osobnú slobodu, pričom táto ujma vznikla už samotným obmedzením. Nie je potrebné preukazovať, že žalobca utrpel ujmu v rodinnom či spoločenskom živote, ale postačuje preukázať, že práva žalobcu boli porušené, t. j. že došlo k nesprávnemu úradnému postupu. Od poškodenej osoby sa teda nevyžaduje preukazovanie vzniku následkov v jej osobnostnej sfére, ale postačuje jej preukázať, že k nesprávnemu úradnému postup v činnosti orgánu verejnej moci došlo. Na základe uvedeného žalobca žiada, aby bol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušený a vrátený na nové prejednanie alebo aby bol zmenený tak, že žalobcovi bude uplatnený nárok priznaný v celkom rozsahu.

10. Žalovaný doručil súdu prvej inštancie vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, v ktorom sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý považuje za vecne správny. Žalovaný sa vyjadril, že hmotnoprávnymi predpokladmi zodpovednosti pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, škoda a príčinná súvislosť, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Žalobca splnenie prvej podmienky pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škodu, ktorou je existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, preukázal len vo vzťahu k príkazu prokurátora republiky na uchovanie a vydanie počítačových údajov, ktorý bol zrušený nálezom Ústavného súdu SR z 9. decembra 2010 sp. zn. II. ÚS 53/2010. Vo vzťahu k uvedenému nezákonnému rozhodnutiu však žalobca nepreukázal ďalšiu zákonnou predpokladanú podmienku pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody, ktorou je vznik škody a jej výška. Vo vzťahu k predloženému znaleckému posudku č. 1/2012 stanovená výška ušlého zisku je len hypotetická a žalobca nijakým spôsobom neodôvodnil ním uplatnený ušlý zisk, neuviedol v akom období nenastalo zväčšenie jeho majetku, ktoré bolo možné dôvodne očakávať, a ktoré konkrétne skutočnosti mali na vznik ušlého zisku vplyv. Navyiac žalobca nepreukázal bezprostrednú a priamu príčinnú súvislosť medzi ním tvrdým nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím a ním tvrdou škodou. Vo vzťahu k uplatnenej nemajetkovej ujme sa žalovaný v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo

vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia a predovšetkým preukázať správnosť rozhodnutia, pričom napadnutý rozsudok uvedené podmienky bezpochyby splňa. S poukazom na uvedené žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil.

11. Dňa 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť Zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP). Odvolací súd pristupujúci k rozhodovaniu tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (v zmysle ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže odvolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 01. 07. 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení OSP, rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 CSP procesné účinky odvolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov CSP, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (článok II ods. 1 a ods. 2 CSP), vrátane článku III ods. 1 CSP.

12. Podľa §17 odsek 2 zákona č. 514/2003 Z. z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

13. Základné právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom v zmysle článku č. 46 odsek 3 ústavy nie je absolútne, ale v záujme zabezpečenia právnej istoty podlieha (článok 46 odsek 4 v spojení s článkom 51 odsek 1 ústavy) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklad na jeho uplatnenie (III. ÚS 155/2011). Podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu upravuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Tento zákon v ustanovení §17 odsek 1 a 2 priznáva poškodeným, ktorým vznikla škoda nesprávnym úradným postupom, právo na úhradu skutočnej škody a ušlého zisku. Priznáva im aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy a to za súčasného splnenia dvoch podmienok: 1), že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a 2), že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak, čo môže byť napríklad formou verejného ospravedlnenia, uverejnením rozsudku, znením jeho odôvodnenia a podobne. Dôkazne bremeno sa chápe v spojitosti s procesnou zodpovednosť účastníka konania za to, že ak v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, prejaví sa to v jeho procesnom neúspechu. Označenie rozhodujúcich skutočností znamená prezentovanie okolností, od ktorých žalobca v súdnom spore odvažuje opodstatnenosť svojho návrhu a ich označenie ma aj procesnoprávne dôsledky. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného, a teda môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vyplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a podobne. Zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne, demoštratívny výpočtom, stanovuje kritériá, ktoré je potrebné vždy posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu. Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného. V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti konštatovať, že určujúcim vodítkom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy by mala byť jej primeranosť. Z uvedenej právnej úpravy, ktorá stanovuje okruh skutočností, na ktoré je potrebné pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť, potom vyplýva, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť už zo samotnej existencie nesprávneho úradného postupu, bez zreteľa na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života dotknutej osoby, závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo.

14. Súd prvej inštancie tak vychádzal zo správneho právneho názoru, že nesprávny úradný postup nemožno považovať bez ďalšieho za konanie, v dôsledku ktorého by žalobcovi automaticky prináležal nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy a správne v tomto smere uzavrel, že žalobca dostatočne spoľahlivo nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď náležite nepreukázal vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mu mali v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť a jeho všeobecné tvrdenia v tomto smere tak zostali v konaní nepodložené. Žalobcu v spore zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávneho úradného postupu vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparáciu je potrebné priznať aj náhradu v peniazoch. Odvolací súd, vychádzajúc z

ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, a rovnako Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. IV. ÚS 1/2012) poukazuje na to, že dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky, stíha výlučne poškodeného.

15. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, ktorý v odvolaní, s poukazom na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky a ESĽP tvrdí, že súdu v spore o náhradu nemajetkovej ujmy neprináleží skúmať existenciu konkrétnych následkov takéhoto nesprávneho postupu orgánov štátu a vyžadovať v tomto smere od žalobcu unesenie dôkazného bremena. Takáto argumentácia je totiž, ako už bolo uvedené, v rozpore s ustanovením §17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý nepochybne vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch okrem existencie samotného nesprávneho úradného postupu podmieňuje i tým, že na poskytnutie primeraného zadosťučinenia nepostačuje konštatovanie porušenia práva a vzniknutú nemajetkovú ujmu nemožno reparovať inak.

16. Zákon č. 514/2003 Z. z. ohľadom predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy je postavený na inom princípe, z akého vychádza napríklad rozsudok Veľkého senátu ESĽP Case of Apicella v. Taliansko zo dňa 29. marca 2006 pod st.č. 64890/01, na ktorý sa žalobca odvoláva. Odvolací súd opäť poukazuje na ustanovenie §17 zákona 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa pri žalobách o náhradu škody (nemajetkovej ujmy) voči štátu uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že morálna ujma, ktorá bola priznaná v citovanom rozsudku ESĽP za prietahy v konaní, je morálnou ujmou, ktorú môže bez realizácie dokazovania priznať buď vnútroštátny ústavný súd alebo Európsky súd pre ľudské práva, ktoré súdy sa vôbec nemusia zaoberať predpokladmi pre vznik nesprávneho úradného postupu (t. j. nesprávny úradný postup, škoda. resp. nemajetková ujma a kauzálny nexus). Na požadovanie a priznanie morálnej ujmy v konaniach pred týmito súdmi stačí vo všeobecnosti konštatovanie prietahov v súdnom konaní, pričom výšku morálnej ujmy nie je potrebné preukazovať. V takýchto prípadoch sa ohľadom výšky morálnej ujmy dokazovanie nevykonáva, nakoľko táto sa priznáva automaticky v závislosti od prietahov v konaní, a takúto kompetenciu má u nás Ústavný súd SR a v rámci Európy iba Európsky súd pre ľudské práva, ktorí pri rozhodovaní postupujú podľa noriem verejného práva. Iná situácia nastáva pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z., čiže pri preukazovaní nároku na nemajetkovú ujmu, nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy nastupuje až v prípade, ak konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Následne sa nemajetková ujma určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného a jeho doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy sa posudzuje vzhľadom na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj vzhľadom na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho súkromnom živote, prípadne v spoločenskom uplatnení a to podľa noriem súkromného práva.

17. S poukazom na výsledky vykonaného dokazovania, odvolací súd sa stotožnil s tvrdením súdu prvej inštancie o tom, že žalobca musí preukázať všetky zákonom predpokladané podmienky pre úspešné uplatnenie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to vznik majetkovej a nemajetkovej ujmy a príčinnú súvislosť medzi vytýkaným nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím a vznikom majetkovej a nemajetkovej ujmy.

18. Čo sa týka námietky žalobcu, že samotné Uznesenia o začatí trestného stíhania a samotné stíhania sú nezákonné, túto nepovažuje odvolací súd za dôvodnú. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., účinného od 1.7.2004, a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), účinného do 30.6.2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma, spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe), bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím

trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania.

19. K otázke zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím bolo publikované uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 4M-Cdo/15/2009, publikované pod č. 57 zo súdnej praxe. V zmysle citovaného rozhodnutia, pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.

o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Lenže v tejto veci z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že v prípade predmetných trestných stíhaniach išlo o trestné stíhanie vo veci a žalobcovi nebolo ani v jednom prípade vznesené obvinenie, tým pádom nebolo trestné stíhanie voči žalobcovi uskutočnené. Preto je odvolací súd rovnako názoru, že v prípade zastavenia trestného stíhania sa považuje za nezákonné len právoplatné rozhodnutie o začatí trestného stíhania voči konkrétnej osobe, tzn., že v prípade malo byť vydané uznesenie o vznesení obvinenia, čo v danej veci vydané voči žalobcovi nebolo.

20. Na doplnenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku odvolací súd tiež poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 194/2010 zo dňa 30. marca 2011, z ktorého uvádza:

„V súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát aj za škodu spôsobenú začatím (vedením)trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo medziiným na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R 35/1991). Na to nadviazal záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby (viď bližšie R 70/1994). Na podstate týchto právnych záverov, ku ktorým sa dospelo vo vzťahu k prípadom škôd vzniknutých za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., zotráva súdna prax aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z. z.“.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd v prejednávanej veci nepovažoval námietky žalobcu o nesprávnej právnej aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z. vo vzťahu k ust. § 3 citovaného zákona za opodstatnené. Inak povedané, aj odvolací súd zastáva názor, že žalobca predloženými listinnými dôkazmi v konaní nepreukázal čo do základu dôvodnosť ním podaného návrhu. Iná interpretácia, vzhľadom na okolnosti prípadu, by bola v rozpore s ustanoveniami samotného zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

22. V preskúmvanej veci súd správne aplikoval na daný prípad zákon č. 514/2003 Z.z. a správne posudzoval zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil v celom rozsahu.

23. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný ako úspešná strana sporu aj v odvolacom konaní má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).